

Setembre social | | Actualitzat el 09/04/2025 a les 10:42

Emilio Sampedro: «Les organitzacions del voluntariat, que han donat una lliçó descomunal en València, són també economia social»

Entrevista al president de la Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana | «Més de la meitat de la població valenciana és cooperativista: al voltant de tres milions de persones són sòcies d'alguna cooperativa valenciana»

«El 2024 anava a ser un any memorable per a l'economia social valenciana, però no ens ha acompanyat la sort» | Concoval

«Seria fantàstic que, almenys, les cooperatives no estigueren discriminades en les ajudes i mesures que s'estan posant en marxa per a pal·liar els efectes de la dana». És el que apunta Emilio Sampedro, president de la Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana (Concoval), una confederació que representa a les cooperatives valencianes de totes classes i sectors d'activitat.

Concoval és l'única confederació de l'Estat espanyol que agrupa totes les cooperatives d'un mateix territori, n'hi ha de treball, de consum, d'habitatge, de serveis, de transport, elèctriques... Què comporta el fet d'estar totes juntes en una mateixa organització?

Efectivament, des de la seua constitució, en 1989, la nostra Confederació ha integrat a totes les federacions de cooperatives existents en la Comunitat Valenciana. Representem a les cooperatives de totes les classes i sectors d'activitat i, probablement, aquesta unitat del cooperativisme valencià és la nostra major fortalesa. I això malgrat que, en la nostra Comunitat, tenim un dels cooperativismes més diversos d'Espanya quant a ventall d'activitats econòmiques, la qual cosa no sempre és fàcil de gestionar. Per això, la nostra unitat té el valor afegit de posar en relleu que, per damunt de les diferències de classe, sector, dimensió o qualsevol altre tret, les cooperatives som un model socioeconòmic particular que necessita una atenció singular i que té la seua pròpia veu, cosa absolutament indispensable per a participar en el diàleg social. A més a més, compartir "casa" en Concoval ens permet abordar de manera més eficient qualsevol plantejament de coordinació o d'intercooperació.

Quantes cooperatives hi ha a la Comunitat Valenciana?

Actualment, estem per dalt de les 2.700 cooperatives en actiu, que proporcionen més de 60.000 llocs de treball directes (quasi 80.000 comptant els indirectes) i que menegen un volum econòmic de quasi 9.000 milions d'euros. Les vendes de les cooperatives representen el 7,1% del PIB de la Comunitat Valenciana (i pujant). I allò que és més important: més de la meitat de la població valenciana és cooperativista: al voltant de tres milions de persones són sòcies d'alguna cooperativa valenciana.

Quin tipus de cooperatives té més presència dins de Concoval? Per què?

El cooperativisme de treball associat, per exemple, és la fórmula d'emprenedoria col·lectiva preferida pels qui posen hui en dia en marxa una empresa. El cooperativisme d'ensenyament de la Comunitat destaca com a focus d'innovació pedagògica i constitueix el principal agent de l'ensenyament laic concertat. El cooperativisme elèctric, i també el d'habitatges, estan experimentant un gran auge en els últims anys en línia amb noves tendències i inquietuds socials, com són les comunitats energètiques o els habitatges col·laboratius. En el nostre sistema financer sols queden les cooperatives de crèdit com a entitats autòctones amb capital 100% valencià, i algunes d'elles amb una quota de mercat molt elevada en les seues àrees d'influència. Per descomptat, les cooperatives agroalimentàries, que són el principal agent de vertebració territorial i desenvolupament rural en la Comunitat, al mateix temps que avancen en el seu procés d'internacionalització, exportant al voltant del 80% del valor de la seua producció comercialitzada. I, finalment, resulta que la cooperativa més gran de tot l'arc mediterrani és valenciana: és de consumidors i té quatre milions i mig de socis i més de 20.000 persones treballadores (per cert, amb una presència notable en Catalunya). Així que la veritat és que en la Comunitat Valenciana tenim un cooperativisme molt compensat.

Quines són les peticions més urgents en matèria de cooperatives?

Necessitem modernitzar el Registre de Cooperatives, que té un Reglament de 1986, i modificar la legislació fiscal, que és del 1990. Les ajudes públiques a cooperatives han de ser revisades per a alinear-se amb les prioritats europees, al mateix temps que es garantisca una adequada dotació pressupostària i una gestió àgil. Cal també incorporar la divulgació del cooperativisme en tots els nivells d'ensenyament reglat, perquè l'opció cooperativa se situe -almenys- al mateix nivell que altres fórmules empresarials alternatives a l'hora d'emprendre.

València ha estat aquest 2024 la Capital Espanyola de l'Economia Social, situada per la Confederació Empresarial Espanyola de l'Economia Social (CEPES), justament l'any en què la població i el territori ha patit la tragèdia humanitària de la dana. La situació ha fet suspendre l'agenda de la capitalitat, però ha fet que tot el sector es mobilitzi per recaptar fons destinats a pal·liar els efectes provocats per la riuada. Com han viscut aquesta situació tan extrema?

Sí: 2024 anava a ser un any memorable per a l'economia social valenciana, però no ens ha acompanyat la sort. Hem viscut una capitalitat mutilada, una mena de mitja capitalitat. Primer, per dalt: fins a febrer de 2024 el Govern d'Espanya no va acordar formalment la declaració. Precisament el retard en la declaració va motivar que la major part de l'agenda, i sobretot la part més intensa i rellevant, es deixara per als mesos d'octubre, novembre i desembre (inclòs el Congrés que anava a ser el seu punt àlgid). Malgrat que aquesta capitalitat ens deixa un sabor agre dolç, també ens emportem algunes coses bones, molt bones, de fet. I una d'elles és precisament la mobilització solidària de tota l'economia social espanyola des dels dies següents a la catàstrofe. Ens hem sentit molt acompanyats. En qüestió de dies, Cepes va impulsar, en col·laboració de Concoval, la creació d'un fons per a la recuperació d'empreses d'economia social afectades. Aquest fons està rebent importants donacions de cooperatives valencianes i d'altres comunitats autònomes. La seua recaptació serà assignada a través de les cooperatives de crèdit amb implantació en la Comunitat Valenciana. Per cert, vull aprofitar aquesta entrevista per a donar les gràcies al cooperativisme català, que ha estat el més generós en les seues aportacions a aquest fons. Moltíssimes gràcies.

«Hi ha un total de 478 cooperatives radicades en els municipis afectats per la dana, on treballen prop d'11.000 persones» Foto: Concoval

El temporal ha devastat territoris amb una alta concentració d'entitats de l'economia social i persones que hi estan vinculades. Com han estat afectades i quines necessitats tenen?

Així és: les cooperatives de la província de València tenen una forta implantació en els territoris més danyats per la dana, la qual cosa s'ha traduït a fer que un 30% d'elles ha vist afectada la seua activitat per la catàstrofe. Hi ha un total de 478 cooperatives radicades en els municipis afectats, on treballen prop d'11.000 persones. Les cooperatives agroalimentàries estimen que poden tindre al voltant de 25.000 hectàrees de cultiu afectades, a les quals cal sumar danys en magatzems i indústries. La major part de les pèrdues es concentren a la Ribera Alta i l'Horta Sud i les produccions més danyades han sigut els cítrics, el caqui i l'arròs de l'Albufera. Les cooperatives de transport també han patit les conseqüències d'aquesta dana que ha danyat al voltant de mil camions pertanyents tant a transportistes residents en les zones afectades com en la resta d'Espanya. Prop d'un centenar d'oficines de cooperatives de crèdit han estat sinistrades pel temporal. D'altra banda, moltes cooperatives d'ensenyament tenen instal·lacions en les zones afectades, principalment a l'Horta Sud on es concentra gran part de l'alumnat i on alguns centres han perdut aules, zones esportives, patis, mobiliari i estris de tota mena. Haurà de passar encara un temps per a poder calcular el nivell de danys real en les cooperatives afectades, perquè és més que probable que hi haja afectació a collites de pròximes campanyes en el sector agroalimentari o múltiples pèrdues de negoci associades al tancament d'empreses. Quant a les necessitats se centren sobretot en la reparació urgent d'infraestructures i instal·lacions danyades, cosa que està resultant molt complicada per la falta de recursos, i en la recuperació de l'activitat empresarial, que va també molt a poc a poc. Però si hi ha un poble que sàpiga el que és ressorgir de les seues cendres és el valencià. Ens alçarem una altra vegada, clar que sí.

La catàstrofe ha posat en evidència la necessitat dels valors de l'economia social i el suport mutu, fent visible la feina de la gent organitzada, posant més que mai les persones al centre. Com ho han viscut les cooperatives?

Les persones que han viscut aquesta tragèdia són la nostra gent. No podíem estar en altre lloc només que al costat de la nostra gent. Les cooperatives valencianes es van mobilitzar ràpidament, des de la mateixa nit del 29 d'octubre, per a fer front a la situació d'emergència derivada de la catàstrofe. En col·laboració amb les autoritats locals de les poblacions afectades, es van fer arribar a les persones damnificades aigua, aliments, material de ferreteria i de neteja i productes de tota mena. A més, sobre el terreny, han estat prestant serveis com la provisió d'electricitat en localitats que havien perdut el subministrament i han facilitat maquinària agrícola per a col·laborar en les labors de neteja dels carrers. També han posat les seues instal·lacions a la disposició de les administracions per a facilitar la prestació de serveis públics sanitaris, d'acolliment i veterinaris.

La situació ja no obre els informatius cada dia com va passar al novembre, però les necessitats continuen. Com està la situació ara mateix i què els cal a les entitats de l'economia social valencianes?

Seria fantàstic que, almenys, les cooperatives no estigueren discriminades en les ajudes i mesures que s'estan posant en marxa per a pal·liar els efectes de la dana. Però, lamentablement, no és així. Des de Concoval hem hagut de sol·licitar al Ministeri de Treball i Economia Social que es revisen les condicions per a la tramitació d'expedients de regulació temporal d'ocupació (ERTO) de força major amb causa en la dana quan afecten persones sòcies treballadores o de treball, per als qui s'exigeixen requisits addicionals que no es requereixen en altres modalitats d'ocupació. I, per si no fos prou, després ens trobem que en la regulació de les ajudes per a la reposició de vehicles danyats hi ha una relació detallada de fórmules jurídiques beneficiàries i, entre elles, han

oblidat incloure les cooperatives. Increïble, però cert. D'altra banda, la Generalitat, en el decret pel qual s'aproven les ajudes directes urgents a les empreses damnificades, contempla una compensació addicional per cada persona treballadora i torna a obviar-se la singularitat cooperativa, deixant fora als socis treballadors que hagen triat el règim d'autònoms, que es queden en uns llimbs sense sentit, ja que, ara com ara, no poden accedir ni a aquestes ajudes ni tampoc a les previstes per a les persones treballadores autònomes. O se'ns castiga per ser cooperatives o se'ns invisibilitza.

Com valora la gestió institucional i la d'altres entitats i persones que s'ha fet davant l'emergència?

En la gestió institucional no entraré. És evident que han hagut errades grans i tots ho hem pogut veure. Per contrast, el món sencer ha vist la gran mobilització del voluntariat en terres valencianes, tant espontani com organitzat. I no oblidem que les organitzacions del voluntariat, que han donat una lliçó descomunal en València, són també economia social. Sentim un gran orgull per compartir amb elles eixa gran família que és l'economia social. També moltes empreses privades han estat a l'altura i ha mostrat una generositat immensa.

[Entrevista publicada en col·laboració amb la revista Cooperació Catalana]